

Notícies i comentaris

Un altre nou element

En el número anterior, donàvem la nova de la descoberta del Masuri i del Reni, dos nous elements que venien a omplir els llocs 43 i 75, respectivament, de la Taula Periòdica, en la qual quedaven encara buits els llocs 61, 85 i 87.

Ara acabem d'assabentar-nos que el Dr. B. S. HOPKINS i els seus col·laboradors de la Universitat d'Illinois (Estats Units), mitjançant els mateixos procediments de què es valgueren els Profs. BERG, NODDAR i la Sra. TACKE per a la descoberta dels Ma i Re, han arribat a isolar, segons sembla, l'element de número atòmic 61, pertanyent a l'agrupament de les terres rares entre el Nd i el Sm, i al qual no han assignat, encara, el número corresponent.

Per tant, queden encara per descobrir dos elements, un alcalí (n. at. 87), i un halogen (n. at. 85).

Memòries Patxot

A fi d'estimular, principalment a Catalunya, els treballs d'investigació en el domini de les Ciències Físiques i les Matemàtiques, Rafael Patxot i Jubert instituí en 1922 concursos que es denominen *Memòries Patxot*, i tenen per objecte aplegar un corpus de treballs monogràfics referents a les Ciències Físiques i les Matemàtiques, pures i aplicades, preses en llur sentit més ample, recerca, invenció, experimentació, bibliografia, història, etc.

Suara acaba de publicar-se la convocatòria del CINQUE CONCURS 1926 (Internacional), en el qual s'ofereix un premi de 5.000 pessetes.

El tema assenyalat és:

METEOROLOGIA DE LA MEDITERRANEA OCCIDENTAL I MÉS ESPECIALMENT DE LA COSTA CATALANA.

Aquest concurs es regirà per les següents

ORDINACIONS

1.ª Entraran a concurs, ultra el català, totes les llengües llatines i també la llengua anglesa.

2.ª Els treballs que es presentin han d'ésser originals i inèdits.

3.ª El premi d'aquest cinquè concurs és de

5.000 pessetes, que podran partir-se si ho decideix el Jurat; emperò no pas en quantitats inferior a 2.000 pessetes.

4.ª El Jurat serà format per dos especialistes i el fundador d'aquests concursos.

5.ª Dit Jurat tindrà la facultat de no adjudicar el premi si no considera prou meritoris els treballs que concorrin.

6.ª Els treballs s'han de presentar, signats per l'autor, a Barcelona, carrer de la Cucurulla, núms. 1 i 3, abans de les vuit del vespre del dia 31 de desembre de 1927.

7.ª El veredicté es publicarà en la diada del 8 de maig de 1928.

8.ª Els treballs premiats esdevindran propietat d'En Rafael Patxot i Jubert, el qual tindrà, exclusivament, el dret de publicar-los, i els autors vindran obligats a complir les formalitats necessàries per al Registre de la Propietat intel·lectual.

Aqueix dret de propietat comprèn el dret de traducció i la prohibició d'incloure, sense autorització, el treball premiat en col·leccions d'*obres completes de l'autor*.

9.ª Si el fundador d'aquestes "Memòries" no procedís a l'edició dins els *dos anys*, a comptar del dia del veredicté, s'entendrà que l'autor pot fer una sola edició del seu treball per compte d'ell mateix i en una sola llengua, sense perjudici que pugui publicar-lo, també, el fundador d'aquestes "Memòries" sempre que vulgui.

Joan Guiteras

Ha mort a La Havana EN JOAN GUITERAS, metge català establert de molts anys, professor a la Facultat de Medicina cubana. Fou ministre de Sanitat d'aquella República, fa uns anys. Col·laborà amb el coronel GORGAS, a ran de l'ocupació de La Havana pels americans, en el sanejament de la bella capital de Cuba, en la forma i amb l'èxit universalment esmentats com a exemple de l'eficàcia de la moderna higiene en la lluita contra les malalties tropicals. Quan hagin estat rebudes les dades que s'han demanat a La Havana, publicarem una biografia del malaguanyat i savi higienista.

Sub-Estació Automàtica de Bourbon (E. U. d'A.)

Aquesta Subestació elèctrica automàtica destinada a convertir corrent trifàsic a 6600 volts

en corrent continu a 220-130 volts, en un sistema a tres fils, opera amb plè èxit a New Orleans d'ençà d'agost de 1923. Tres *feeders* treballant a 6600 volts, 60 cicles per segon, alimenten dos grups motor-generador de 1000 KW. i 1200 KW. respectivament. El primer grup consisteix en un motor sincrònic que mou una dinamo trifilar de 260 volts i una excitatriu de connexió directa de 15 Kw, 125 volts. L'altre grup és format per una unitat generadora de c. c. 300 volts i una excitatriu de 4 Kw. 75 volts, tot mogut per un motor sincrònic a 300 r. p. m.

L'estació produeix un promig de 30.000 Kílowats-Hora per dia, amb una punxa de màxima demanda de 20.000 a 24.000 Kw. entre 5 i 6 de la tarda. Els diferents grups són equipats amb dispositius de posta en marxa i parada automàtiques i sistemes de protecció contra les condicions anormals de funcionament. També són protegides les màquines contra els curt-circuits i les sobrecàrregues sobtades: en els generadors queden automàticament fora de circuit els enrotllaments sèrie de l'excitació.

A la Real "Academia de Ciencias y Artes" de Barcelona

El premi Agell d'enguany ha estat concedit a una Memòria titulada *Estudio petrográfico de la zona metamòrfica de los alrededores de Toledo*, la qual Memòria va ésser tramesa sota el lema *Fides*.

* * *

En la sessió del dia 27 d'abril darrer, han estat elegits acadèmics numeraris els senyors TELESFORO DE ARANZADI Y UNAMUNO, amb destinació a la Comissió permanent de Geografia; EMILIO FERNÁNDEZ GALIANO, destinat a la de Zoologia i el senyor ADOLF FLORENSA I FERRER, a la de Construcció.

La seguretat industrial

El nostre redactor, Carles PI SUNYER, ens anunciava en el seu recent article publicat en el núm. 2 de CIENCIA, *La Seguretat Industrial*, que l'Associació d'Enginyers Industrials de Barcelona, preocupant-se d'aquest interessantíssim problema, organitzava una Exposició de Cartells de la Seguretat.

Aquesta exhibició fou inaugurada davant de selecta concurrència, el dia 10 de juny, i fou precedida d'unes explicacions del Sr. PI SUNYER, qui exposà l'estat actual de la lluita contra els accidents del treball i les característi-

ques que aquesta actuació presenta en els diversos països. Els nostres lectors coneixen, per la lectura del esmentat article, l'esperit que informa la campanya per la seguretat i els resultats que els seus propulsors n'han obtingut.

La Comissió d'Ensenyança, Economia i Higiene de l'Associació d'Enginyers, ha aplegat una forta quantitat de cartells—l'edició dels quals és l'aspecte més frapant de la campanya per la seguretat—i n'han format un conjunt vistent, en el qual hom pot fer-se càrrec de les diverses modalitats que presenta aquest càrrec de la campanya i pot treure les degudes proporcions de la importància que en els diversos països ha pres el moviment.

Aquesta Exposició mostra, tot seguit, la preponderància dels Estats Units, nació capdavantera de la lluita contra els accidents del treball. Els cartells nordamericans presenten una gran diversitat i hom els nota, sobre tot, molt suggestius. Mereixen també especial menció les colleccions de cartells anglesos i alemanys, les quals denoten una manifesta i viva atenció en aquests pobles. Hi han també mostres, bastant nombroses, de cartells francesos, belgues i holandesos. Una collecció de fotografies i gràfics de l'*Institut d'Orientació Professional* de Barcelona ens diu que a casa nostra la malaurada desaparició del Museu Social, que havia creat el generós esforç de la Diputació de Barcelona, no ha fet desaparèixer, del tot, l'interès devès aquesta qüestió.

Bella cosa fóra que els nostres industrials, importants sectors dels quals han mostrat una excel·lent comprensió dels moderns problemes que el ritme accelerat de la producció planteja, s'adonessin també de la necessitat d'atendre degudament aquesta qüestió que grava extraordinàriament llurs pressupostos en forma de primes d'assegurança i que origina, i ací resideix la seva conseqüència més important i lamentable, un seguit de dolorosos accidents, de vegades funestos.

El Congrés Geològic Internacional

En sortir aquest número de CIENCIA hauran acabat totalment les tasques de la XIV reunió del Congrés Geològic Internacional, les sessions del qual es celebraren, amb gran èxit, a Madrid. No ens és possible, en aquesta edició, de donar els amplis detalls que projectem de les sessions i excursions realitzades amb motiu d'aquest Congrés. Ho farem complidament en un dels vinents números.

* * *

El nostre col·laborador, P. IGNASI PUIG, S. J. es troba actualment a França en viatge d'estudi, durant el qual visitarà els Observatoris de la veïna República.

Al seu pas per Girona, aprofità l'avinentsa per donar tres conferències científiques, dues a Girona i una a Olot, les quals es vegeren altament concorregudes.

* * *

Ha mort a Edinburg, de la qual Facultat de Medicina era professor de Farmacologia, ARTHUR R. CUSHNY, membre de la Reial Societat de Londres, i autor de nombrosos treballs de Fisiologia i Farmacologia, entre els quals són remarcables un text escolar de farmacologia i les seves obres *The secretion of the urine* i *Digitalis and allied substances*, ultra molts altres treballs monogràfics o experimentals. El professor CUSHNY era membre d'honor corresponent de la nostra Societat de Biologia.

* * *

A l'Institut de Fisiologia (Facultat de Medicina) ha donat una conferència sobre "Carbonuria disoxidativa" el professor ADOLF BICKEL, de l'Institut de Patologia experimental de la Universitat de Berlín. Al mateix Institut,

organitzades pel Departament de Terapèutica Física de l'Hospital Clínic, ha donat sis lliçons, acompanyades de demostracions experimentals i clíniques, el Professor G. BOURGUIGNON, de l'Hospici de la Salpêtrière de París, sobre "Concepte, tècnica i aplicacions clíniques de la cronàxia".

* * *

El VIII Congrés Internacional de Psicologia es reunirà a Groningen (Holanda), del 6 al 11 de setembre d'enguany, sota la presidència de G. HEYMANS. Les demandes d'inscripció cal adreçar-les a Prof. F. ROELS, 86, *Maliabaan, Utrecht, Holanda*. La cotització importa 15 florins (30 francs suïssos).

* * *

Per al dia 20 de maig pròxim, coincidint amb la reunió plenària de la "Société de Biologie", està anunciat a París un homenatge al professor CHARLES RICHTER, qui fa un any que visità la nostra ciutat i s'interessà fortament per les nostres coses culturals. El Prof. P. SUTNER (Institut de Fisiologia, Facultat de Medicina), membre del Comitè d'Honor, tramitarà les adhesions que rebí.